

però a l'Edat Mitjana també era usual, almenys com a refl., l'altra acc. heretada del ll. *studere*, 'esforçar-se zelosament': «los lagoters --- se studien de fer caure los hòmens», Eiximenis (*Dones, Prosig.*, VIII, 3.13).

Estudiant [Llull] com en les llengües hispàniques i fr. *étudiant*; en canvi resten llatinitzants l'it. *studente*, angl. i al. *student*, etc.: «del príncep de la terra, l qual --- per lo bon exempli que l'apostoli e los cardenals li'n donaven, volia ésser parçoner en la messiò que ls *studians* farien», *Blanq.* (NCL II, 154.10); «*estudiant*: auditor», *OPou* (*TbPu.*, 177); *estudianta*; *estudiantada*; *estudiantalla*; *estudiantina* [a l'e-ina, Lab. 1839]; o *estudiantil* o *estudianti* [Lab. 1839] o **estudiantesc* és necessari (per més que el *Dfa.* i *AlcM* els exclouin tots tres i no veig per què hem de rebutjar el primer, que ja era ben usual a Barcelona c. 1915 almenys, cf. *professoral*, que tothom admet, si bé confesso que sonen millor els altres dos).

Estudiada; *estudiat*, -adament; *estudiador*; *estudiantiu*; *estudiera*; *estudiet*. *Estudiós* 'zelós' (que era el sentit del vivíssim mot ll. *studiosus*) [c. 1400, Canals], 'que es dedica a l'estudi' [1629], «en los Refranys se llogren dos coses molt lloables: --- que tota la gent que no és *estudiosa* té, en eixes doctrines sentencioses, una rahó que conclou --- pera poder reptar o corregir los pares als fills», *CRos* (*AdagesR*, 1736, 18); *estudiosament* [S. XIII, Arn. de Vilanova]; *estudiositat*.

Estuf, V. *tuf* *Estufa*, V. *estuba* *Estufada*, *estufada*s, *estufador*, *estufallat*, *estufament*, *estufar*, V. *tuf* *Estufar* o -ar-se per 'ofegar': gallicisme intolerable i només local *Estufarrat*, V. *tuf* *Estufar*, V. *tuf* i cf. *estofat* (ESTOFA) *Estufera*, V. *tuf* *Estúferes* 'tòfones' potser no és més que corrupció local *les trufes Estufet* (VCatalà), desconegut en cat. central *Estufir*, *estufit*, V. *tuf* *Estufornar*, *estuforn*, *estufornos*, V. *esternudar* *Estufullar* eiv., variant de l'eiv. i mall. *estorfeiar* (potser l'un i l'altre vénen d'*esfullar* × *estrafar* o ---)

ESTUGÓS, mall. i eiv., ESTUVÓS men., pres del ll. *aestuōsus* 'agitat, inquiet, vacil·lant' (pròpiament 'efervescent, xafogós'), que partint d'aquell sentit degué passar a 'molt triat en el menjar', 'que fa ois de tot'; *aestuationes* ja s'aplica a les repugnàncies de l'estómac en el S. VI i cf. port. *estugar* 'precipitar', abans *estuigar*, de *AESTUICARE. □ 1.ª doc.: 1747.

En l'*Art de Conró* de Montserrat Fontanet (*AlcM*) «animals delicats y *estugosos*». El matís està més en un estat subjectiu de la persona i possiblement passatger, que en una qualitat intrínseca, com ho mostra ja la construcció *estar estugós* única que ens garanteix el *DAG*. («tenir náusea, asco», si bé també «sentir repugnància de menjar o tocar quelcom brut») i a això vénen a parar també les explicacions del *Damen*. («niamiente delicado y que hace ascos de todo») i *DFgra*. («esquillimoso»), més encara la definició eivissenca («el que t o m a asco», PzCabr.), i no se n'aparta la menorquina (puix que li dona l'equivalència llatina

«fastidiosus» FebrCard.). Per a l'etimologia també em sembla important la forma menorquina *aestuōsus* que ens indica Moll en el diccionari, i que ja suggereix una mica el caràcter secundari i intercalat de la -g- de l'*estugós* predominant (*pregon* també té g en lloc de l'etimològic *pre(v)on* < PROFUNDUS, i en *fastigós* la -g- no és menys secundària, venint de FASTI(D)IOSUS).

L'etimologia *aestuosus* és l'única planera i natural: el mot degué entrar en l'ús vulgar, a les Illes, partint d'un ús escolar (que tanmateix pogué ser de data ja molt antiga), i el pas d'*estuós* a *estugós* amb l'epètesi comuníssima de -g- en tals combinacions era ineludible (*dugues* de *dues*, NLL pallaresos i ribagorçans en -uga o -oga de -osa, *faluga* de *falua*, etc.). Ara bé els usos de *aestuosus*, *aestuar*, -ari, i *aestuat*, que conduïen a aquest resultat semàntic foren nombrosos i ben coneguts, començant ja pels clàssics.

Aestuar i *aestuari* apareixen en personatges de tan gran influència i prestigi medievals com August i Cassiodor, amb el sentit de 'tutubejar', 'sospear amb greu escrúpol si s'ha de fer això o allò': «semper *aestuabimus* si de singulis articulis temporum deliberabimus» en el fundador de l'Imperi (reportat per Suetoni), «inter has sollicitudines graviter *aestuat*» en el savi historiador del S. VI; «*aestuar*, multa que in pectore volveres», en Sallusti, i ja Ciceró en la seva acusació de Verres «*aestuar* illi qui dederant pecuniam an ---» (Forcellini), mentre que en Quintilià pinta àdhuc un estat d'extrema torbació «sic anceps inter utrumque animus *aestuat*»,¹ *aestuat* figura en Cassiodor mateix amb el sentit d'«agitation d'esprit». Punt d'arrencada natural de l'estat d'espirit de l'*estugós*: això vull, això no vull, allò potser sí, però... El mateix adjectiu *aestuosus* el tenim ben documentat amb aqueixos venerables antecedents: «*aestuosae* syrtes» 'freus de mar agitada' en Horaci (*Od.* I, 22.5), figura ja en Plaute, i Plini fins l'aplica al menjar «melimela et reliqua dulcia, siticulosa, *aestuosae*» (xxIII, 55.1); en glosses de llenguatge tan autèntic com les de Plàcid, se'n parla d'una vella *aestuosa* que s'atipa de vi: «anus *aestuosa*, quod in modum *aestuantis* maris hauserit: i. e. biberit» (CGL v, 7.44, 48.4).

Encara que aquesta etimologia és inèdita ja va asenyalar Spitzer una vegada una pista que ens duia cap ací (tot i que només coneixia l'ús d'*estugós* en un pasatge de les *Rondalles* d'AMAlcover v, 200), relacionant-hi el port. *estugar* «apressar, aligerar o passo»;² car l'hi féu pensar una variant antiga *estuigar* citada per Cortesão. De fet aquesta variant està documentada a primers del S. xv en el *Leal Conselheiro* de Dom Duarte (p. 411): «se Deos --- non mesturasse algũas amarguras aas benaventuranças do mundo, esqueçello-famos --- e porém diz o salmista: Multiplicadas som as suas enfermidades, e depois começaram-se de *estuigar* e apressar» (traduint «postea acceleraverunt», *Psal.* xv, 4); i Spitzer explicava que hi havia hagut una evolució semàntica bicorne: d'una banda 'agitar-se' > 'afanyar-se, cuïtar', d'altra banda > 'tutubejar', 'tenir escrúpols'.

Però el que no sabia Spitzer és que aquest **aes-*